

مثال :

مثال بر دو نوع است: ۱- واوی؛ مانند: وَعَدَ (= وعده داد) ۲- یائی؛ مانند: يَسَرَ (= آسان شد).

مثال واوی ثلاثی مجرد دارای دو قاعده ی خصوصی است :

۱- از مصدر آن اگر بر وزن **فَعَلَ** باشد، غالباً واو فاء الفعل پس از نقل حرکتش به ما بعد می افتد و به جای آن یک تاء در آخر آورده می شود مانند: **وَعِدَ** (= وعده دادن) ← **عِدَّة**، **وَصَلَ** ← **صِلَّة** به خلاف مثل **وَزَرَ** (= سنگینی). گاهی در مصدر بر وزن **فَعَلَ** مثال واوی نیز قاعده ی فوق جاری می شود؛ مانند: **وَسَعَ** ← **سَعَةٌ**، **وَضَعَ** ← **ضَعَةٌ**؛ لکن غالباً جاری نمی شود؛ مانند: **وَقَّتْ** و **وَزَنَتْ** ...

۲- از مضارع معلوم آن اگر بر وزن **يَفْعَلُ** (مکسور العین) باشد، فاء الفعل حذف می شود مانند: **يُوْعِدُ** ← **يَعِدُ**. این قاعده در چند مضارع مفتوح العین نیز جاری می شود؛ از قبیل: **يُوْسَعُ** ← **يَسَعُ**، **يُوَضِعُ** ← **يَضَعُ**، **يُوَفِّعُ** ← **يَفِّعُ**، **يُوَدِّعُ** ← **يَدِّعُ**، **يُوْرِعُ** ← **يِرِعُ**، **يُوْطِئُ** ← **يُطِئُ**، **يُوذِرُ** ← **يُذِرُ**، **يُوْهَبُ** ← **يُهَبُ** (یوسَعُ و یوضِعُ نیز شنیده شده است). امر معلوم چنین افعالی نیز نظیر مضارع معلوم آن **محذوف الفاء** خواهد بود؛ مانند: **لِيَعِدْ لِيَعِدُوا** ... **عِدْ عِدُوا** ...

اما در مضارع و امر مجهول واو حذف نمی شود؛ می گوئیم: **يُوْعَدُ يُوْعَدَانِ ... لِيُوْعَدِ لِيُوْعَدُوا** ...

اجوف :

اجوف ثلاثی مجرد دارای دو قاعده ی خصوصی می باشد که عبارتند از :

قاعده ۱ - مضارع معلوم اجوف (چه واوی باشد چه یائی) اگر مضموم العین (= **يَفْعَلُ**) باشد، ماضی معلوم و مجهول آن از **صیغه ی ششم** به بعد **مضموم الفاء** می شود و اگر **مفتوح العین** یا **مکسور العین** (= **يَفْعَلُ** یا **يَفْعِلُ**) باشد از **صیغه ششم** به بعد **مکسور الفاء** می گردد.

در ماضی معلوم **أَقُولُ** (= گفتن) که فعل آن از باب **فَعَلَ يَفْعَلُ** است می گوئیم :

قَالَ قَالَا قَالُوا قَالَتْ قَالَتَا قُلْنَ قُلْتَا ...